

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

LWR.410.020.03.2022

Pan

Andrzej Dronsejko

Dyrektor

Zespołu Opieki Zdrowotnej w Oławie

Zespół Opieki Zdrowotnej w Oławie
ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego 1
55-200 Oława

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/048 – „Funkcjonowanie szpitali powiatowych”

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura we Wrocławiu

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław

T +48 71 711 83 00, F +48 71 711 83 50

lwr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Opieki Zdrowotnej w Oławie ¹ , ul. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego 1, 55-200 Oława.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Andrzej Dronsejko – dyrektor Zespołu Opieki Zdrowotnej w Oławie ² od dnia 4 lutego 2003 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja i realizacja świadczeń zdrowotnych 2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Szpitala
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (I półrocze), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Artykuł 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu
Kontrolerzy	1. Jerzy Skowroński - główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/146/2022 z dnia 28 lipca 2022 r. 2. Mirosław Perłowski - główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWR/160/2022 z dnia 25 sierpnia 2022 r.

(akta kontroli tom I, str. 1-4)

---

¹ Dalej: ZOZ w Oławie lub Szpital

² Dalej: Dyrektor ZOZ w Oławie lub Dyrektor

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623; dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą ZOZ w Oławie co do zasady prawidłowo organizował i realizował świadczenia zdrowotne oraz prowadził gospodarkę majątkowo-finansową. Sytuacja ekonomiczno-finansowa Szpitala pozwalała na realizację jego zadań statutowych. Niemniej nie wszystkie działania Szpitala w objętych kontrolą obszarach odpowiadały przepisom prawa.

ZOZ w Oławie posiadał aktualny i zgodny ze stanem faktycznym wpis do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą i Regulamin organizacyjny. Kadra zarządzająca oraz personel udzielający świadczeń zdrowotnych w Szpitalu został zatrudniony w prawidłowy sposób. Szpital udostępniał pacjentom informacje o godzinach i miejscach udzielania świadczeń, trybie składania skarg i wniosków. Listy osób oczekujących na udzielenie świadczeń prowadzone były w sposób zapewniający poszanowanie zasad sprawiedliwego, równego, niedyskryminującego i przejrzystego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz zgodnie z kryteriami medycznymi. W Szpitalu wdrożony został elektroniczny system kolejkowy, prawidłowo przeprowadzono postępowanie konkursowe na udzielanie świadczeń zdrowotnych, terminowo dokonywano przeglądów technicznych sprzętu oraz aparatury medycznej wykorzystywanej do udzielania świadczeń zdrowotnych. ZOZ w Oławie należycie zarządzał posiadanym mieniem.

W toku kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na: [1] braku opisu systemu informatycznego, za pomocą którego prowadzone były księgi rachunkowe Szpitala oraz określenia dla zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, ich struktury, wzajemnych powiązań, co było niezgodne z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵, [2] braku dokonania wyceny procedur medycznych, co było niezgodne z § 7 pkt 3 - 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 października 2020 r. w sprawie zaleceń dotyczących standardu rachunku kosztów u świadczeniodawców⁶, [3] nie prowadzeniu gospodarki finansowej Szpitala na podstawie planów finansowych w I kwartale lat 2020-2022 z uwagi na ich zbyt późne przyjęcie przez Dyrektora, [4] braku dokonywania wymaganych zmian w planie finansowym, co było niezgodne z art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 52 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷, [5] błędnym obliczeniu części wskaźników w raportach o stanie ekonomiczno-finansowym Szpitala za lata 2020-2021, [6] nie opublikowaniu raportu o stanie ekonomiczno-finansowym Szpitala za 2020 r. oraz publikacji raportu za 2021 r. na stronie internetowej Szpitala, a nie na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej⁸, [7] braku wystarczających działań zmierzających do odzyskania dwóch wierzytelności ZOZ w Oławie, [8] dopuszczeniu do przedawnienia trzech wierzytelności Szpitala, [9] nieterminowym regulowaniu zobowiązań skutkiem czego było zapłata przez ZOZ w Oławie odsetek, [10] nieprzestrzeganiu norm zatrudnienia pielęgniarek na Oddziale Wewnętrznym i Oddziale Chirurgii.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm. Dalej: uor.

⁶ Dz. U. poz. 2045. Dalej: „rozporządzenie z 26 października 2020 r.”

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm. Dalej: ustawa o finansach publicznych.

⁸ Dalej: BIP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1. Organizacja i realizacja świadczeń zdrowotnych

1.1. Działający w formie publicznego zakładu opieki zdrowotnej ZOZ w Oławie, według zapisów w Księdze Rejestrowej¹⁰, tworzyły:

- Jednostki organizacyjne świadczące usługi medyczne w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej:
  - Podstawowa Opieka Zdrowotna;
  - Nocna i Świąteczna Opieka Zdrowotna;
- Jednostki organizacyjne świadczące usługi medyczne w zakresie opieki stacjonarnej, ambulatoryjnej i opieki specjalistycznej:
  - Szpitalny Oddział Ratunkowy (SOR),
  - Oddziały Szpitalne¹¹
  - Dział Rehabilitacji,
  - Diagnostyka,
  - Apteka Szpitalna,
  - Zakład Opiekuńczo – Leczniczy (ZOL),
  - Hospicjum.
- Komórki administracyjno – usługowe;
- Samodzielne stanowiska pracy;
- Komisje, Komitety, Zespoły.

Szpital posiadał aktualny wpis do Rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą (dalej: Rejestr). Wszystkie wprowadzone w badanym okresie zmiany danych objętych Rejestrem zgłoszone zostały Wojewodzie Dolnośląskiemu, zgodnie z art. 107 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej¹² i z zachowaniem wymaganego 14 dniowego terminu. Pomieszczenia Szpitala były odpowiednio oznaczone i wydzielone.

(akta kontroli tom I str. 86-133, 137-147, 57-85)

1.2. Regulamin organizacyjny ZOZ w Oławie¹³ zawierał elementy wymagane przepisem art. 24 udl. Dokument ten - oprócz funkcji normatywnej - pełnił również rolę informacyjną i służył jako źródło informacji o ZOZ w Oławie, w szczególności co do przebiegu i organizacji procesu udzielania świadczeń zdrowotnych.

(akta kontroli tom I, str. 27-85)

1.3. W badanym okresie w ZOZ w Oławie na stanowiskach kierowniczych wymienionych w art. 49 ust. 1 udl, zatrudnionych było ogółem 19 osób, w tym:

- kierownik ZOZ w Oławie,
- jeden ordynator oddziału wybrany w trybie konkursowym,
- siedmioro kierujących oddziałami, zatrudnionych bez konkursów,
- naczelną pielęgniarek zatrudniona w trybie konkursowym,
- dziewięć pielęgniarek oddziałowych, z czego pięć było zatrudnionych w trybie konkursowym i cztery bez konkursów.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Nr 000000001273, stan na dzień 25.08.2022 r.

¹¹ [1] Oddział Wewnętrzny, [2] Oddział Chirurgiczny, [3] Oddział Ginekologiczno-Położniczy z Pododdziałem Patologii Ciąży, [4] Oddział Neonatologiczny, [5] Oddział Laryngologiczny z Pododdziałem Laryngologii Dziecięcej, [6] Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii, [7] Oddział Dziecięcy, [8] Oddział Okulistyczny (jednodniowy).

¹² Dz. U. z 2022 r. poz.633, ze zm. Dalej: udl.

¹³ W badanym okresie w ZOZ Oławie obowiązywały regulaminy przyjęte kolejno w 2012 r. i 2022 r.

Szczegółowa analiza trybu zatrudnienia pięciu z ww. pracowników na podstawie umów o pracę w ZOZ w Oławie, tj. na stanowiskach: ordynatora Oddziału Ginekologiczno-Położniczego, naczelniej pielęgniarki oraz trzech z pięciu pielęgniarek oddziałowych¹⁴ wykazała, że przedmiotowe postępowania przeprowadzono zgodnie z zasadami określonymi w art. 49 ust. 3-6a udl oraz w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 6 lutego 2012 r. w sprawie przeprowadzania konkursu na niektóre stanowiska kierownicze w podmiocie leczniczym niebędącym przedsiębiorcą¹⁵.

(akta kontroli tom I, str. 215-298, 441-511)

1.4. W ramach prowadzonej w badanym okresie działalności leczniczej ZOZ w Oławie:

- dysponował 237 łózkami na 31 grudnia 2019 r., 241 łózkami na 31 grudnia 2020 r. oraz 239 łózkami na 31 grudnia 2021 i 30 czerwca 2022 r.;
- zatrudniał na podstawie umów o pracę oraz umów cywilnoprawnych ogółem odpowiednio: 767 osób (w tym 416 pracowników medycznych), 688 osób (w tym 438 pracowników medycznych), 689 osób (w tym 426 pracowników medycznych) i 688 osób (w tym 420 pracowników medycznych);
- hospitalizował¹⁶ odpowiednio: 18 922 pacjentów, 15 316 pacjentów, 18 463 pacjentów i 10 677 pacjentów;
- objął leczeniem ambulatoryjnym odpowiednio: 42 310 pacjentów, 32 252 pacjentów, 44 877 pacjentów i 29 431 pacjentów;
- ZOZ w Oławie zawarł umowy z NFZ na łączną wartość: 66 518,9 tys. zł w 2020 r., 75 171,1 tys. zł w 2021 r. i 71 248,9 tys. zł w 2022 r. (do 30 czerwca).

(akta kontroli tom I, str. 299-301)

1.5. ZOZ w Oławie udostępniał pacjentom informacje o godzinach i miejscach udzielania świadczeń, trybie składania skarg i wniosków u świadczeniodawcy oraz pozostałe informacje wymienione w § 11 ust. 1 i 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej¹⁷. Przeprowadzone oględziny wykazały umieszczenie w budynkach Szpitala (m.in. na oddziałach, w pracowniach, w przychodni), odpowiednich tablic informacyjnych w tym zakresie. Powyższe informacje zamieszczone zostały również na stronie internetowej Szpitala.

(akta kontroli tom I, str. 137-147)

1.6. Stosownie do art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta¹⁸, w Szpitalu zapewniono pacjentom przejrzyste, oparte na kryteriach medycznych, zasady ustalające kolejność dostępu do udzielanych świadczeń medycznych. Pacjenci byli przyjmowani do ZOZ w Oławie na podstawie skierowań wystawianych przez lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w trybie planowym lub pilnym. Ustalenie terminu przyjęcia planowego na oddziały szpitalne odbywało się po konsultacji z lekarzem specjalistą.

Za prowadzenie list oczekujących na świadczenia medyczne oraz harmonogramów przyjęć odpowiadali kierownicy poszczególnych komórek organizacyjnych (oddziałów) a informację o kolejce można było pozyskać w sekretariatach tych

¹⁴ Oddziałów: Wewnętrzny, Dziecięcego i Chirurgicznego.

¹⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 430.

¹⁶ W liczbie hospitalizacji pacjentów zawarto hospitalizacje pacjentów Szpitala i pacjentów SOR oraz pacjentów Zakładu Opiekuńczo Leczniczego (ZOL) i Hospicjum.

¹⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 787, ze zm. Dalej: OWU.

¹⁸ Dz. U. z 2022 r. poz. 1876.

oddziałów. Rejestracja pacjentów odbywała się na bieżąco. Świadczeniobiorcom umożliwiono umawianie się drogą elektroniczną na wizyty, monitorowanie statusu na liście oczekujących na udzielenie świadczenia, wgląd w status swojego zapisu oraz powiadamianie o terminie udzielenia świadczenia, co przewidywał art. 23a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹⁹.

Liczba osób oczekujących na świadczenia medyczne w ZOZ w Oławie wynosiła łącznie odpowiednio: 5 242 (w tym 104 przypadki pilne), na dzień 31 grudnia 2019 r.; 3 480 (w tym 52 przypadki pilne), na koniec 2020 r.; 5 265 (w tym 225 przypadków pilnych) na koniec 2021 r. oraz do 6 681 (w tym 267 przypadków pilnych) na dzień 30 czerwca 2022 r.

Największa liczba oczekujących dotyczyła Działu Rehabilitacji i Fizykoterapii – gdzie w latach 2020-2022 odnotowano kolejno: 963 osób oczekujących (w tym 54 przypadki pilne), 706 osób oczekujących (w tym 25 przypadków pilnych), 452 osoby oczekujące (w tym 64 przypadki pilne) i 584 osoby oczekujące (w tym 62 przypadki pilne) oraz Oddziału Laryngologicznego z Pododdziałem Laryngologii Dziecięcej – gdzie odnotowano odpowiednio: 660, 428, 482 i 640 (brak przypadków pilnych).

Łączny czas oczekiwania na wszystkie świadczenia medyczne kształtował się na podobnym poziomie (z wyjątkiem 2021 r.) i wynosił kolejno 3 013 dni (w tym 476 dla przypadków pilnych), 3 338 dni (w tym 490 dla przypadków pilnych), 2 570 dni (w tym 881 dla przypadków pilnych) oraz 3 106 dni (w tym 908 dla przypadków pilnych). Najdłuższy czas oczekiwania dotyczył Poradni Kardiologicznej – kolejno: 224 dni (w tym 27 dla przypadków pilnych), 233 dni (w tym 27 dla przypadków pilnych), 205 dni (w tym 30 dla przypadków pilnych) i 196 dni (w tym 34 dla przypadków pilnych) oraz Poradni Chirurgii Naczyniowej, gdzie wyniósł odpowiednio: 180 dni (w tym 35 dla przypadków pilnych), 305 dni (w tym 64 dla przypadków pilnych), 147 dni (w tym 59 dla przypadków pilnych) i 152 dni (w tym 52 dla przypadków pilnych).

(akta kontroli tom I, str. 12, 302-305, 512-519)

1.7. Analizę zgodności liczby personelu medycznego, udzielającego świadczenia w Szpitalu oraz jego kwalifikacji z zawartymi umowami na udzielenia świadczeń oraz warunkami realizacji świadczeń gwarantowanych przeprowadzono, według stanu na koniec czerwca poszczególnych lat badanego okresu, na przykładzie oddziałów o największej liczbie łóżek, tj.: Oddziału Wewnętrznego i Oddziału Chirurgii.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono m.in., że kwalifikacje personelu medycznego (lekarzy i pielęgniarek) w postaci specjalności, stopnia specjalizacji, doświadczenia zawodowego, wymaganych szkoleń i kompetencji odpowiadały wymogom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego²⁰. Dane dotyczące personelu medycznego, tj. imię i nazwisko, stanowisko, specjalizacja oraz czas pracy, wykazane w załączniku nr 2 do umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia²¹, były zgodne z danymi osób faktycznie zatrudnionych na ww. oddziałach. O zmianach personelu medycznego informowany był NFZ i dokonywano odpowiednich zmian w załączniku nr 2 do umowy.

Nie spełniono jednak norm zatrudnienia pielęgniarek na Oddziale Wewnętrznym w miesiącach czerwcu 2020 r. oraz w czerwcu 2021 r., a także na Oddziale Chirurgii w czerwcu 2020 r., czerwcu 2021 r. i czerwcu 2022 r. Szczegółowy opis w tym zakresie zawarty został w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom I, str. 308, 520-525)

¹⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1285, ze zm. Dalej: ustawa o świadczeniach.

²⁰ Dz. U. z 2021 r. poz. 290, ze zm.

²¹ Dalej: „NFZ”.

1.8. Kontrolę terminowości przeprowadzania badań technicznych aparatury i sprzętu medycznego wykorzystywanego do udzielania świadczeń zdrowotnych przeprowadzono na próbie 10 urzędzeń o najwyższych wartościach na łączną kwotę 468 495,40 zł wybranych z rejestru środków trwałych i wyposażenia Oddziału Wewnętrznego i Oddział Chirurgii ZOZ w Oławie o wartości 2 004 463,69 zł. Badanie to nie wykazało nieprawidłowości.

(akta kontroli tom I, str. 353-368)

1.9. W okresie przeprowadzania czynności kontrolnych w ZOZ w Oławie obowiązywały 32 umowy o udzielanie świadczeń zdrowotnych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą lub osoby legitymujące się fachowymi kwalifikacjami do udzielania świadczeń zdrowotnych. Łączna wartość zrealizowanych umów do dnia 30 czerwca 2022 r. wynosiła 2 354 947,66 zł.

Szczegółowym badaniem objęto jedno postępowanie konkursowe oraz trzy umowy zawarte w trybie bezkonkursowym o najwyższej wartości, które obowiązywały w okresie objętym kontrolą.

Umowa z dnia 25 września 2018 r. na wykonywanie badań histopatologicznych została zawarta w wyniku przeprowadzonego konkursu ofert, tj. zgodnie z art. 26 ust. 3 udl. Pozostałe umowy - z uwagi na ich oszacowaną wartość, nieprzekraczającą równowartości w złotych kwoty 30 000 euro - zawarto w trybie bezprzetargowym, co było zgodne z art. 26 ust. 4a udl. Treść wszystkich poddanych szczegółowej analizie umów odpowiadała wymaganiom określonym w art. 27 udl.

Stwierdzono przypadki świadczenia pracy przez pracowników etatowych ZOZ w Oławie na podstawie innych umów, przy zachowaniu tego samego zakresu obowiązków i miejsca wykonywania pracy. Dotyczyło to wyłącznie pracowników zatrudnionych w ZOZ w Oławie w niepełnym wymiarze godzin, a łączne obciążenie ich pracą z obydwu ww. tytułów nie przekraczało wymiaru jednego etatu.

Nadzór nad wykonaniem umów o udzielanie świadczeń zdrowotnych przez podmioty zewnętrzne lub osoby legitymujące się fachowymi kwalifikacjami był sprawowany poprzez bezpośrednią podległość organizacyjną i merytoryczną kierownikom/ordynatorom, odpowiednio pielęgniarkom oddziałowym poszczególnych komórek organizacyjnych. Nadzorowi podlegała merytoryczna ocena realizacji zadań oraz czas pracy według określonych grafików/harmonogramów.

(akta kontroli tom I, str. 369-370, 377-440, 526-585)

1.10. W badanym okresie ZOZ w Oławie nie pobierał opłat za udzielenie świadczeń zdrowotnych od pacjentów ubezpieczonych.

(akta kontroli tom I, str. 5)

1.11. W latach 2020 – 2022 (I półrocze) ZOZ w Oławie nie był kontrolowany przez NFZ, konsultantów krajowych i/lub wojewódzkich, ani organ założycielski. Szpital był dwukrotnie kontrolowany przez służby sanitarne, w tym kontrola z 14 września 2021 r. wiązała się z wydaniem przez Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu decyzji o uruchomieniu medycznej pracowni rentgenowskiej. Kontrola z 5 maja 2022 r. przeprowadzona przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Oławie dotyczyła bieżącego stanu sanitarno-technicznego Szpitala. W wyniku kontroli stwierdzono osiem nieprawidłowości, dotyczących złego stanu technicznego ścian i podłóg, braku zapewnienia bezpośredniego połączenia co najmniej jednej sali operacyjnej z częścią brudną bloku operacyjnego oraz braku w centralnej sterylizatorni urządzenia do dezynfekowania wózków i pojemników na materiały do sterylizacji. W związku z tym decyzją z dnia 16 maja 2022 r. wydano nakaz wykonania obowiązków ujętych w sześciu wnioskach, których termin wykonania przypadła na 30 czerwca 2023 r. i 31 grudnia 2024 r.

(akta kontroli tom I, str. 584-602)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Szpital nie zapewnił zatrudnienia pielęgniarek w wymaganej liczbie etatów w Oddziale Wewnętrznym w czerwcu 2020 r. oraz w czerwcu 2021 r. a także w Oddziale Chirurgii w czerwcu 2020 r., czerwcu 2021 r. i czerwcu 2022 r. Zgodnie z częścią I²² załącznika nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego l.p. 14 – choroby wewnętrzne – równoważnik zatrudnienia pielęgniarek wynosił co najmniej 0,6 etatu pielęgniarskiego na 1 łóżko, co przy 55 łóżkach w Oddziale Wewnętrznym, nakładało wymóg zapewnienia 33 etatów, natomiast Szpital zapewnił zatrudnienie pielęgniarek w łącznym wymiarze odpowiednio 27 i 28 etatów, tj. kolejno 0,49 i 0,51 etatu na łóżko. Natomiast zgodnie z l.p 9 ww. załącznika – oddział chirurgii ogólnej – równoważnik zatrudnienia pielęgniarek wynosił co najmniej 0,7 etatu pielęgniarskiego na 1 łóżko, co przy 42 łóżkach w Oddziale Chirurgii, nakładało wymóg zapewnienia 29,4 etatu, natomiast Szpital zapewnił zatrudnienie pielęgniarek w łącznym wymiarze odpowiednio 25, 26 i 26 etatów, tj. kolejno 0,60, 0,62 i 0,62 etatu na łóżko. Tym samym na Oddziale Wewnętrznym, według stanu na 30 czerwca 2020 r i 30 czerwca 2021 r. liczba brakujących etatów wynosiła odpowiednio 6 oraz 5. Natomiast na Oddziale Chirurgii liczba brakujących etatów wyniosła 4,4 na dzień 30 czerwca 2020 r. oraz 3,4 według stanu na 30 czerwca 2021 r. i 30 czerwca 2022 r.

Zastępca Dyrektora wyjaśniła, że wynikało to z braku odpowiedniego personelu na rynku pracy, występującego w całym kraju. Ze względu na przedmiotowe braki, zatrudnieni zostali opiekunowie medyczni, którzy ukończyli roczną szkołę, kształcąca do wykonywania zadań zawodowych w zakresie kwalifikacji MED.3. Powyższe nie wpływa na fakt prowadzenia poszukiwań i rekrutacji pielęgniarek w trybie ciągłym.

(akta kontroli tom I, str. 308, 520-525, 603-604)

Niezależnie od różnic kompetencyjnych NIK wskazuje, że w obecnym stanie prawnym nie jest możliwe zastępowanie pielęgniarki opiekunem medycznym.

²² „Warunki szczegółowe, jakie powinni spełniać świadczeniodawcy przy udzielaniu świadczeń gwarantowanych w trybie hospitalizacji i hospitalizacji planowej”.

ZOZ w Oławie zapewnił co do zasady prawidłową organizację i realizację świadczeń zdrowotnych. W szczególności posiadał aktualny i zgodny ze stanem faktycznym wpis do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Regulamin organizacyjny Szpitala był aktualny i zawierał wymagane elementy formalno-prawne. Kadra zarządzająca Szpitala oraz personel udzielający świadczeń został zatrudniony w prawidłowy sposób. Szpital udostępniał pacjentom informacje o godzinach i miejscach udzielania świadczeń, trybie składania skarg i wniosków u świadczeniodawcy. Listy oczekujących na udzielenie świadczeń prowadzone były w sposób zapewniający poszanowanie zasady sprawiedliwego, równego, niedyskryminującego i przejrzystego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz zgodnie z kryteriami medycznymi. Wdrożony został elektroniczny system kolejkowy, przeprowadzono postępowania konkursowe na udzielanie świadczeń zdrowotnych, terminowo dokonywano przeglądów technicznych sprzętu oraz aparatury medycznej wykorzystywanej do udzielania świadczeń zdrowotnych. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła zatrudnienia zaniżonej od 3,4 do 6 etatów liczby pielęgniarek na Oddziałach Wewnętrznych i Oddziale Chirurgii w czerwcu 2020 r., czerwcu 2021 r. oraz w czerwcu 2022 r.

OBSZAR

2. Sytuacja ekonomiczno-finansowa ZOZ w Oławie

Opis stanu faktycznego

2.1. Zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora, w dniu 1 stycznia 2021 r., przyjęto zasady rachunkowości w ZOZ w Oławie (dalej: Zasady rachunkowości). Ich treść co do zasady spełniała wymagania określone art. 10 ust. 1 i 2 uor. Wyjątkiem w tym zakresie był brak opisu zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych, jak również brak opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz daty rozpoczęcia eksploatacji ww. systemu informatycznego. Powyższe opisane zostało w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. W Zasadach rachunkowości uwzględniono ryzyko dotyczące świadczeń na rzecz pracowników, poprzez zapis o utworzeniu rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych oraz krótkoterminowej rezerwy na nagrody jubileuszowe. W opisywanym dokumencie nie uwzględniono utworzenia rezerw na odszkodowania z tytułu zdarzeń medycznych, ponieważ roszczenia z tego tytułu były objęte polisami ubezpieczeniowymi.

W dniu 19 września 2022 r., tj. w trakcie trwania czynności kontrolnych, w ZOZ w Oławie przyjęto zmianę Zasad rachunkowości, którą uzupełniono o wyżej wskazane brakujące informacje.

(akta kontroli tom II, str. 1-56, 96-103, 198-236)

2.2. Zarządzeniem wewnętrznym Dyrektora ZOZ w Oławie z dniem 1 stycznia 2021 r. zostały określone standardy rachunku kosztów w ZOZ w Oławie, o których mowa w rozporządzeniu z dnia 26 października 2020 r.

Stosowne zmiany w rachunku kosztów dokonane zostały poprzez przyjęcie ww. zasad rachunkowości oraz wdrożenie od 31 marca 2021 r. nowego systemu finansowo-księgowego²³. Wdrożone w wyniku ww. działań standardy rachunku kosztów Szpitala były zgodnie z ww. rozporządzeniem²⁴.

²³ Jego wdrożenie zostało zaplanowane na 4 stycznia 2020 r. Termin ten został przesunięty na 31 marca 2020 r. w związku z trwającą epidemią, absencjami personelu ZOZ w Oławie, wynikającymi z nałożonych kwarantann i izolacji oraz koniecznością przeorganizowania formy wdrożenia w sposób minimalizujący ryzyko zakażeń

²⁴ W tym, wyodrębniono ośrodki powstawania kosztów działalności podstawowej (dalej: OPK), działalności pomocniczej i zarządu, zgodnie z kodami funkcji OPK, określonymi w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia z 26 października 2020 r., dokonywano stosownej kalkulacji kosztów wytworzenia OPK, w etapach określonych w zarządzeniu, z uwzględnieniem rodzajów prowadzonych działalności, ewidencjonowano koszty zgodnie

Tym niemniej w ZOZ w Oławie nie dokonano wyceny procedur medycznych. Szczegółowy opis tego zagadnienia umieszczono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II, str. 1, 9, 28-35, 57-95, 104-108, 237-250)

2.3. ZOZ w Oławie sporządzał roczne plany finansowe²⁵, podpisywane przez Dyrektora w dniach 17 kwietnia 2020 r. – na 2020 r., 30 marca 2021 r. – na 2021 r. oraz 15 kwietnia 2022 r. – na 2022 r. oraz ich rozliczenia w dniach 17 marca 2021 r. – za 2020 r. i 15 kwietnia 2022 r. – za 2021 r. Plany finansowe zostały pozytywnie zaopiniowane uchwałami Rady Społecznej ZOZ w Oławie w dniach kolejno 24 czerwca 2020 r., 25 maja 2021 r. i 25 kwietnia 2022 r. Jak wyjaśnił dyrektor ZOZ w Oławie, plany finansowe przyjmowane były dopiero w marcu lub kwietniu roku budżetowego, którego dotyczył plan, ponieważ ostateczne rozliczenie kontraktu z NFZ następowało najwcześniej w lutym następnego roku. Pozwalało to zaplanować zarówno przychody (na podstawie trendu z ostatnich lat), jak i koszty, ponieważ wiążące prognozy wzrostu parametrów kosztowych, obowiązujące w gospodarce były już wówczas znane. Jednocześnie Dyrektor ZOZ w Oławie wskazał, że planowanie przychodów i kosztów po rozpoczęciu roku budżetowego, nigdy nie powodowało problemów z ich realizacją, gdyż plan uwzględniał bieżące potrzeby i wydatki, poniesione w pierwszych miesiącach roku.

Uzyskane łączne przychody²⁶ osiągnęły wartość 73 474,5 tys. zł w 2020 r. oraz 87 483,7 tys. zł w 2021 r., przy zaplanowanych na kwoty wynoszące odpowiednio 67 850,6 tys. zł i 80 075,8 tys. zł. Wykonanie przychodów było zatem wyższe od zaplanowanych odpowiednio o 5 623,9 tys. zł i 7 407,9 tys. zł. Ponoszone łączne koszty²⁷ wyniosły 73 099,1 tys. zł w 2020 r. oraz 87 019,7 tys. zł w 2021 r. i były wyższe od zaplanowanych w kwotach odpowiednio 67 834,2 tys. zł i 80 053,1 tys. zł, tj. kolejno o 5 264,9 tys. zł oraz 6 966,6 tys. zł. Opisywany wzrost przychodów i kosztów nie został poprzedzony stosownymi zmianami planów finansowych, które zostały przeprowadzone po zakończeniu roku budżetowego wraz z rozliczeniami planów finansowych. Przekroczenie planów finansowych w zakresie kosztów nastąpiło na skutek poniesienia w okresie od 9 do 31 grudnia 2020 r. 886 wydatków na sumę 5 281 675,68 zł oraz od 26 listopada do 31 grudnia 2021 r. 2 307 wydatków o wartości 6 971 146,17 zł - łącznie w latach 2020–2021 3 193 wydatków na kwotę 12 252 821,85 zł. Szczegółowy opis powyższego zagadnienia znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II, str. 109-197, 251-474, tom III str. 1, 4-5)

2.4. ZOZ w Oławie w latach 2019-2021 osiągnął dodatni wynik finansowy (zysk netto) wynoszący: 169 230,06 zł w 2019 r., 375 442,09 zł w 2020 r., 469 991,46 zł w 2021 r. Natomiast na dzień 30 czerwca 2022 r. wykazywał stratę w wysokości – 4 194,6 tys. zł. Jak wyjaśnił Dyrektor, wynikała ona głównie ze złej sytuacji makroekonomicznej w Polsce i na świecie, której główną przyczyną była wojna na Ukrainie oraz skutki z lat poprzednich pandemii choroby COVID-19. Skutkiem tych wydarzeń był rosnący poziom inflacji i w następstwie duży wzrost cen, co przełożyło się na znaczący wzrost kosztów prowadzonej działalności przez ZOZ w Oławie, przy jednoczesnym spadku przychodów²⁸.

---

z załącznikiem nr 5 do rozporządzenia z dnia 26 października 2020 r. oraz dla każdego OPK działalności pomocniczej ustalono stosowne klucze podziałowe do rozliczania kosztów pośrednich.

²⁵ Łącznie z planami inwestycyjnymi.

²⁶ Na które składały się przychody ze sprzedaży, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe.

²⁷ Na które składały się koszty działalności operacyjnej, pozostałe koszty operacyjne oraz koszty finansowe.

²⁸ Przykładowo ZOZ w Oławie od 1 kwietnia 2022 r. nie otrzymywał dodatkowych środków na koszty związane z pandemią.

W okresie objętym kontrolą wynik na sprzedaży był ujemny i wynosił -1 506 383,18 zł w 2019 r. -3 218 974,98 zł w 2020 r., -2 736 901,11 zł w 2021 r. i -5 515 217,64 zł według stanu na 30 czerwca 2022 r. Sytuacja taka wynikała głównie z niedoszacowania w rozliczeniach z NFZ, wartości świadczeń medycznych, wykonywanych przez ZOZ w Oławie.

Zarówno koszty jak i przychody ZOZ w Oławie w okresie objętym kontrolą rosły²⁹. Najwyższy udział w kosztach miały niezmiennie: [a] wynagrodzenia, stanowiące odpowiednio 46,52% zaewidencjonowanych kosztów rodzajowych ogółem w 2019 r., 46,53% w 2020 r., 47,35% w 2021 r., 44,10% w I półroczu 2022 r.³⁰; [b] usługi obce, stanowiące odpowiednio: 20,75% w 2019 r., 20,52% w 2020 r., 21,06% w 2021 r., 21,74% w I półroczu 2022 r.³¹ oraz [c] zużycie materiałów i energii, stanowiące odpowiednio: 19,3% w 2019 r., 20,76% w 2020 r., 18,64% w 2021 r. i 21,50% w I półroczu 2022 r.³².

Głównym źródłem przychodów ZOZ w Oławie była sprzedaż produktów na rzecz NFZ. Przychody z tego tytułu stanowiły 89,25% ogółu przychodów zrealizowanych w 2019 r., 88,37% w 2020 r., 91,09% w 2021 r. i 91,38% w I połowie 2022 r.³³. Pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe zrealizowane zostały w kwotach znacznie niższych, stanowiących odpowiednio 3,63% i 0,002% przychodów ZOZ w Oławie w 2019 r., 6,21% i 0,003% w 2020 r., 4,21% i 0,05% w 2021 r. oraz 3,27% i 0,01% w I półroczu 2022 r.

Zgodnie z prowadzonym rachunkiem kosztów, dodatki wynik osiągnęło odpowiednio 10 z 36 wyodrębnionych komórek organizacyjnych działalności leczniczej ZOZ w Oławie w I półroczu 2022 r., 14 z 36 komórek w 2021 r., 14 z 35 komórek w 2020 r. oraz 12 z 35 komórek w 2019 r. Najbardziej dochodowymi komórkami były: Oddział Wewnętrzny w 2020 r.³⁴, Podstawowa Opieka Zdrowotna w 2020 r. i 2019 r.³⁵ oraz Oddział Chirurgiczny w 2020 r.³⁶. Natomiast największą stratę przyniosła działalność w I połowie 2022 r. i w 2021 r. Oddziału Wewnętrznego³⁷, Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii³⁸ oraz Szpitalnego Oddziału Ratunkowego³⁹.

Wpływ na wynik finansowy ww. komórek działalności leczniczej miało głównie – jak wyjaśnił Dyrektor ZOZ w Oławie - niewystarczające finansowanie tych działalności oraz brak finansowania tzw. gotowości funkcjonujących całodobowo komórek w placówkach medycznych. Procedury internistyczne, tj. Oddziału Wewnętrznego oraz Szpitalnych Oddziałów Ratunkowych jako nierentowne zostały wskazane przez Ministra Zdrowia do podniesienia wycen. Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii jest jednostką bardzo specyficzną o dużych kosztach gotowości

²⁹ Koszty i przychody Szpitala wyniosły odpowiednio: 64 499,6 tys. zł i 64 670,4 tys. zł w 2019 r.; 73 099,1 tys. zł i 73 474,5 tys. zł w 2020 r.; 87 019,7 tys. zł i 87 483,7 tys. zł w 2021 r.; 47 169,4 tys. zł i 42 974,8 tys. zł w I półroczu 2022 r.

³⁰ Na wynagrodzenia wydatkowano: 29 691,0 tys. zł w 2019 r., 32 912,6 tys. zł w 2020 r., 40 957,7 tys. zł w 2021 r. i 20 763,7 tys. zł w I półroczu 2022 r.

³¹ Na usługi obce wydatkowano: 13 244,9 tys. zł w 2019 r., 14 798,8 tys. zł w 2020 r., 18 214,0 tys. zł w 2021 r. i 10 235,0 tys. zł w I połowie 2022 r.

³² Na materiały i energię wydatkowano: 12 211,7 tys. zł w 2019 r., 14 976,3 tys. zł w 2020 r., 16 119,7 tys. zł w 2021 r. i 10 121,8 tys. zł w I połowie 2022 r.

³³ Były to kwoty: 57 717,5 tys. zł w 2019 r., 64 925,9 tys. zł w 2020 r., 79 689,0 tys. zł w 2021 r. i 39 270,1 tys. zł w I połowie 2022 r.

³⁴ Różnica pomiędzy przypisanymi jemu przychodami i kosztami wyniosła 1 065,1 tys. zł.

³⁵ Różnica pomiędzy przypisanymi jej przychodami i kosztami wyniosła odpowiednio 804,4 tys. zł i 555,7 tys. zł.

³⁶ Różnica pomiędzy przypisanymi jemu przychodami i kosztami wyniosła 572,4 tys. zł.

³⁷ Różnica pomiędzy przypisanymi jemu przychodami i kosztami wyniosła odpowiednio -3 774,9 tys. zł i -2 881,8 tys. zł.

³⁸ Różnica pomiędzy przypisanymi jemu przychodami i kosztami wyniosła odpowiednio -3 481,1 tys. zł i -2 958,9 tys. zł.

³⁹ Różnica pomiędzy przypisanymi jemu przychodami i kosztami wyniosła odpowiednio -2 592,9 tys. zł i -2 676,8 tys. zł.

(specjalistyczny personel i nowoczesny sprzęt) i leczącą pacjentów często bardzo kosztocłonnymi i nieplanowymi. ZOZ w Oławie w latach 2020, 2021 informował Ministra Zdrowia i NFZ o problemach związanych z finansowaniem świadczeń medycznych.

(akta kontroli tom II, str. 457-476, 524-529, tom III str. 315-379, 384-394)

2.5. Należności ZOZ w Oławie na dzień 30 czerwca 2022 r. wynosiły 6 983 069 zł, z czego 6 393 560 zł (91,6%) stanowiły należności nieprzeteterminowane. Struktura wiekowa należności przeterminowanych w kwocie 589 509 zł (8,4%) przedstawiała się następująco: do 15 dni: 44 202 zł (0,6% wszystkich należności); 16-30 dni: 44 zł (0,0006%); 31-90 dni: 52 707 zł (0,7%); 91-180 dni: 3 354 zł (0,1%); 181-365 dni: 83 510 zł (1,2%); powyżej 12 miesięcy: 405 692 zł (5,8%).

Działania ZOZ w Oławie podejmowane w celu odzyskania zaległości zbadano na próbie trzech⁴⁰ największych kwotowo należności o łącznej wartości 164 088,69 zł. Na tej podstawie ustalono m.in., że należność w kwocie 31 613,00 zł za usługi medyczne nie została uregulowana w terminie do dnia 24 czerwca 2022 r. Jej zapłata nastąpiła w częściach w dniach 7 lipca 2022 r. w kwocie 16 790,00 zł oraz 11 sierpnia 2022 r. w kwocie 14 823,00 zł. Jak wyjaśniła główna księgowa ZOZ w Oławie, opóźnienie wynikało z wydłużonego czasu dostarczenia faktury drogą pocztową. W pozostałych dwóch przypadkach zwłoka w podjęciu działań windykacyjnych była nieuzasadniona, co opisane zostało w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W Szpitalu formalnie nie przyjęto zasad windykacji należności. Jak wyjaśnił Dyrektor ZOZ w Oławie, regulacje w tym zakresie są procedowane.

(akta kontroli tom III, str. 2, 5, 28-129)

W badanym okresie w ZOZ w Oławie z ewidencji księgowej Szpitala spisano 144 należności na kwotę 68 066, 81 zł, z czego 71 o wartości 32 657,94 zł w dniu 31 grudnia 2020 r. oraz 60 na kwotę 35 408,87 zł w dniu 31 grudnia 2021 r. Podstawą tego działania było we wszystkich przypadkach przedawnienie należności. Badanie przeprowadzono na próbie trzech największych pozycji należności⁴¹. Na tej podstawie ustalono, że w odniesieniu do należności w kwocie:

- 7 040,00 zł płatnej do 9 sierpnia 2017 r.: Szpital dwukrotnie wezwał dłużnika do uregulowania należności (w dniach 26 maja 2020 r. i 16 października 2020 r.) i naliczył odsetki w wysokości 1 571,56 zł,
- 5 743,00 zł płatnej do 17 maja 2018 r.: Szpital wezwał dłużnika do zapłaty (w dniu 16 października 2020 r.) i naliczył odsetki w kwocie 972,53 zł,
- 4 543,00 zł płatnej do 4 maja 2018 r.: Szpital dwukrotnie wzywał dłużnika do zapłaty (w dniach 15 października 2020 r. i 22 lipca 2021 r.) i naliczył odsetki w wysokości 779,78 zł w pierwszym wezwaniu. Na drugim wezwaniu wskazano liczbę dni po terminie (1 175), natomiast informacja o naliczonych odsetkach – jak wyjaśnił Dyrektor ZOZ w Oławie, nie została wydrukowana z powodu braku konfiguracji drukarki z systemem informatycznym.

Działania Szpitala, w ocenie NIK, nie były wystarczające, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom III, str. 2, 6, 130-146)

⁴⁰ Z 414 ogółem. Przy doborze próby pominięto należności od Narodowego Funduszu Zdrowia.

⁴¹ Wszystkie umorzenia z badanej próby dotyczyły należności z tytułu pobytu pacjenta na oddziale szpitalnym.

2.6. W związku z osiągnięciem przez Szpital w latach 2020-2021 dodatniego wyniku finansowego, nie wystąpiła potrzeba pokrywania straty netto.

(akta kontroli tom III, str. 312-313)

2.7. Zobowiązania ZOZ w Oławie w badanym okresie rosły i wyniosły ogółem 10 012 174,4 zł na dzień 31 grudnia 2019 r., 13 174 322,59 zł na koniec 2020 r., 13 355 461,15 zł na koniec 2021 r. oraz 14 798 338,13 zł na dzień 30 czerwca 2022 r. Największy udział w tym zakresie miały zobowiązania z tytułu dostaw i usług o okresie wymagalności do 12 miesięcy wynoszące kolejno: 3 129 552,36 zł, 4 202 200,52 zł, 4 837 607,47 zł i 3 617 442,16 zł, zobowiązania z tytułu podatków, ceł, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz innych tytułów publicznoprawnych w kwotach kolejno⁴²: 2 351 236,22 zł, 2 957 360,49 zł, 2 850 609,73 zł oraz 3 004 486,74 zł a także zobowiązania z tytułu wynagrodzeń, wynoszące kolejno: 1 917 675,36 zł, 2 749 295,50 zł, 2 575 715,04 zł i 2 531 023,69 zł. Wszystkie wymienione zobowiązania mieściły się w grupie zobowiązań krótkoterminowych, wynoszących odpowiednio: 9 268 557,40 zł, 12 821 881,59 zł, 13 174 296,15 zł oraz 14 617 173,13 zł. Natomiast zobowiązania długoterminowe, na które w całości składały się kredyty i pożyczki, wynosiły odpowiednio: 743 617,00 zł, 352 441 zł, 181 165,00 zł oraz 181 165,00 zł.

Zobowiązania wymagalne osiągnęły wartość 50 501,50 zł na dzień 31 grudnia 2020 r., 248 719,94 zł na koniec 2021 r. oraz 56 856,20 zł na dzień 30 czerwca 2022 r. Największą wartość spośród zobowiązań wymagalnych na koniec czerwca 2022 r., miały zobowiązania, dla których upływ czasu od ich przeterminowania wynosił powyżej 12 miesięcy, która wynosiła 44 475,26 zł (78,2%). Znaczący udział w zobowiązaniach wymagalnych miały również te z nich, których okres przeterminowania wynosił do 15 dni. Kwota tych zobowiązań osiągnęła wartość 10 734,15 zł i stanowiła 18,9% wszystkich zobowiązań wymagalnych. W latach 2020-2022 (I półrocze) ZOZ w Oławie zapłacił odsetki w kwocie 15 672,11 zł w 2020 r., 17 387,58 zł w 2021 r. oraz 1 869,24 zł w I połowie 2022 r. od nieterminowo regulowanych zobowiązań (łącznie 34 928,93 zł). Szerszy opis tego zagadnienia znajduje się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Nie stwierdzono przypadków braku czasowego kontynuowania dostaw lub świadczenia usług na rzecz ZOZ w Oławie, ze względu na istniejące zobowiązania wymagalne. ZOZ w Oławie nie stosował praktyk polegających na przesuwaniu – za zgodą wierzyciela – terminu płatności zobowiązania.

(akta kontroli tom II, str. 477-478, tom III str. 248-311, 380-381)

2.8. W związku z osiągnięciem przez Szpital w latach 2020-2021 dodatniego wyniku finansowego, Dyrektor ZOZ nie sporządzał programu naprawczego, o którym mowa w art. 59 ust. 4 udl.

(akta kontroli tom II str. 457-476, tom III, str. 314, 382-383)

2.9. Podstawowe wskaźniki ekonomiczne charakteryzujące sytuację finansową ZOZ w Oławie w latach 2020 – 2021 kształtowały się następująco:

- wskaźnik zyskowności netto, który wskazuje na właściwy stosunek przychodów do kosztów i świadczy o efektywności działalności, wyniósł 0,51% w 2020 r. oraz 0,53% w 2021 r. – ocena 3 (zakres od 0 do 5);
- wskaźnik zyskowności działalności operacyjnej, określający ekonomiczną efektywność działania podmiotu, z uwzględnieniem działalności podstawowej

⁴² W grupie tej nie odnotowano zaległości wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

- oraz pozostałej działalności operacyjnej: 0,63% w 2020 r. oraz 0,57% w 2021 r. – ocena 3 (zakres ocen od 0 do 5);
- wskaźnik zyskowności aktywów, wyznaczający ogólną zdolność aktywów podmiotu do generowania zysku: 1,0% w 2020 r. oraz 1,15% w 2021 r. – ocena 3 (zakres ocen od 0 do 5);
  - wskaźnik bieżącej płynności, określający zdolność podmiotu do spłaty zobowiązań krótkoterminowych poprzez upłynnienie wszystkich środków obrotowych: 0,88 w 2020 r. oraz 0,85 w 2021 r. – ocena 4 (zakres ocen od 0 do 12);
  - wskaźnik szybkiej płynności, określający zdolność podmiotu do spłacania zobowiązań krótkoterminowych najbardziej płynnymi aktywami, tj. krótkoterminowymi należnościami i aktywami finansowymi: 0,68 w 2020 r. oraz 0,61 w 2021 r. – ocena 8 (zakres ocen od 0 do 13);
  - wskaźnik rotacji należności określający długość w dniach cyklu oczekiwania podmiotu na uzyskanie należności za świadczone usługi: 33,9 w 2020 r. oraz 32,1 w 2021 r. – ocena 3 (zakres ocen od 0 do 3);
  - wskaźnik rotacji zobowiązań, określający okres w dniach, jaki jest potrzebny podmiotowi do spłacenia swoich zobowiązań krótkoterminowych: 19 dni w 2020 r. i 19 dni w 2021 r. – ocena 7 (zakres ocen od 0 do 7);
  - wskaźnik zadłużenia aktywów informujący o stopniu finansowania aktywów kapitałami obcymi: 39,0 w 2020 r. i 36,0 w 2021 r. – ocena 10 (zakres ocen od 0 do 10);
  - wskaźnik wypłacalności, określający wielkość funduszy obcych przypadającą na jednostkę funduszu własnego: 0,95 w 2020 r. i 0,88 w 2021 r. – ocena 8 (zakres ocen od 0 do 10).
- Suma ocen dla ZOZ w Oławie wyniosła zarówno w 2020 r., jak i w 2021 r. 49 z maksymalnie 70.

(akta kontroli tom II, str. 475-514)

2.10. Raporty ZOZ w Oławie o stanie ekonomiczno-finansowym zostały sporządzone i przekazane do Starostwa Powiatowego w Oławie w dniach 18 marca 2021 r. – za 2020 r. oraz 18 maja – za 2021 r. Raport za 2021 r. został opublikowany na stronie internetowej ZOZ w Oławie w dniu 24 maja 2022 r., natomiast raport za 2020 r. nie został opublikowany BIP w terminie wskazanym w art. 53a ust. 1 udl. Jego publikacja nastąpiła we wrześniu 2022 r.⁴³, tj. w trakcie prowadzenia czynności kontrolnych przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Analiza wskaźnikowa zamieszczona w powyższych raportach zawierała błędy w obliczeniu czterech wskaźników ekonomiczno-finansowych za 2020 r. oraz dwóch wskaźników za 2021 r. Szerszy opis tego zagadnienia, jak również kwestia braku opublikowania raportu za 2020 r. znajdują się w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom II, str. 475-523)

2.11. W badanym okresie ZOZ w Oławie wynajmował lub wdzierżawiał pomieszczenia, powierzchnie budynku, dachu lub powierzchnie reklamowe na podstawie trzech umów dzierżawy i 11 umów najmu. Według stanu na 30 czerwca 2022 r. obowiązywało 10 z tych umów, w tym trzy umowy dzierżawy oraz siedem umów najmu. ZOZ w Oławie nie dokonywał w badanym okresie zbycia, i użyczenia powierzchni i pomieszczeń. Zasady gospodarowania majątkiem trwałym przez ZOZ w Oławie zostały uregulowane stosownymi uchwałami Rady Powiatu w Oławie nr:

⁴³ Publikacja wg stanu na dzień 5 października 2022 r. na stronie: <https://zozolawa.wroc.pl/do-pobrania.html>

[1] XLVIII/287/2006 z dnia 28 czerwca 2006 r.⁴⁴, [2] XX/102/2016 z dnia 25 maja 2016 r.⁴⁵ oraz [3] XIX/117/2020 z dnia 20 maja 2020 r.⁴⁶

Badaniem objęto próbę trzech umów.

- 1) Umowa dzierżawy z dnia 1 września 2010 r. zespołu pomieszczeń o powierzchni 222,23 m² na okres 10 lat, na cele okulistyki zabiegowej w ramach „chirurgii jednego dnia”. Na wniosek z dnia 7 stycznia 2020 r. ZOZ w Oławie z załączoną stosowną uchwałą Rady Społecznej przy ZOZ w Oławie z dnia 14 grudnia 2009 r., Zarząd Powiatu w Oławie podjął uchwałę z dnia 19 stycznia 2010 r., w której wyraził zgodę na wydzierżawienie ww. zespołu pomieszczeń. Dzierżawca został wyłoniony w wyniku przetargu pisemnego nieograniczonego z dnia 2 sierpnia 2010 r. Stawka czynszu dzierżawnego została ustalona na 18,30 zł brutto za 1 m² powierzchni. W dniu 4 sierpnia ZOZ w Oławie poinformował Zarząd Powiatu w Oławie o wyniku przetargu. Na podstawie aneksu nr 5 z dnia 1 lipca 2019 r. do umowy dzierżawy, czynsz, po przeprowadzeniu czterowariantowej kalkulacji, został obniżony z zastosowaniem stawki 0,81 zł za 1 m² powierzchni, w zamian za udostępnienie wydzierżawiającemu przedmiotu dzierżawy wraz z jego wyposażeniem, co umożliwiło wydzierżawiającemu pełną realizację kontraktu z Narodowym Funduszem Zdrowia w ramach chirurgii oka, zapewniając tym samym świadczenie dodatkowych usług dla pacjentów Poradni Okulistycznej. Aneks nr 6 (bez daty) do umowy dzierżawy, jej okres został przedłużony na kolejnych 5 lat. Czynsz dzierżawny był regulowany zgodnie z umową.
- 2) Umowa dzierżawy z dnia 1 lipca 2010 r. zespołu pomieszczeń o powierzchni 109 m² zawarta na okres 10 lat na prowadzenie apteki ogólnodostępnej. W dniu 16 marca 2010 r. ZOZ w Oławie wystąpił do Zarządu Powiatu w Oławie o wyrażenie zgody na dzierżawę, załączając stosowną uchwałę Rady Społecznej przy ZOZ w Oławie. Zarząd Powiatu w Oławie w dniu 16 marca w drodze uchwały udzielił zgody na przedmiotową dzierżawę. W wyniku przetargu pisemnego nieograniczonego z dnia 7 czerwca 2010 r., został wyłoniony dzierżawca. Wysokość czynszu dzierżawnego została ustalona na kwotę 89 282,77 zł za pierwsze sześć miesięcy oraz 14 884 zł brutto miesięcznie za następne miesiące (136,55 zł z 1 m² powierzchni). Aneks nr 5 z dnia 13 marca 2019 r. do umowy dzierżawy, czynsz został podwyższony do kwoty 15 710,17 zł brutto. Aneks nr 6 (bez daty) do umowy dzierżawy okres dzierżawy został przedłużony o kolejne pięć lat. Czynsz dzierżawny był wnoszony przez dzierżawcę zgodnie z umową.
- 3) Umowa najmu z dnia 1 czerwca 2022 r. zespołu pomieszczeń o powierzchni 57 m² na prowadzenie baru, zawarta na okres trzech lat. Stawka czynszu została ustalona na poziomie 33,00 zł netto za 1m² powierzchni miesięcznie. Z uwagi na powierzchnię nieprzekraczającą 60 m² i okres najmu nieprzekraczający trzech lat, ZOZ w Oławie wystąpił do Zarządu Powiatu w Oławie o udzielenie zgody na najem w trybie bezprzetargowym, co było dopuszczalne w świetle ww. uchwały Rady Powiatu w Oławie z dnia 25 maja 2016 r. Do wniosku została załączona stosowna uchwała Rady Społecznej ZOZ w Oławie z dnia 25 kwietnia 2022 r. Zarząd Powiatu w Oławie wyraził w drodze uchwały z dnia 29 kwietnia 2022 r. zgodę na wnioskowany najem. W związku z tym, do wyboru oferty na wynajem przedmiotowego zespołu pomieszczeń, Dyrektor ZOZ w Oławie w dniu 4 maja

⁴⁴ Opublikowana na stronie: <https://www.bip.starostwo.olawa.pl/a.17686.uchwala-nr-xlviiii2872006-rady-powiatu-w-olawie-z-dnia-28-czerwca-2006r.html> (stan na dzień 5 października 2022 r.).

⁴⁵ Opublikowana na stronie: <https://edzienniki.duw.pl/GetActPdf.ashx?year=2016&book=0&position=2789> (stan na dzień 5 października 2022 r.).

⁴⁶ Opublikowana na stronie: <https://edzienniki.duw.pl/GetActPdf.ashx?year=2020&book=0&position=3359> (stan na dzień 5 października 2022 r.).

2022 r. powołał Komisję konkursową, celem wyboru oferty na najem. Czynniki były wnoszone przez najemcę, zgodnie z umową.

(akta kontroli tom III, str. 147-247)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przyjętych w dniu 8 stycznia 2021 r. Zasadach rachunkowości w ZOZ w Oławie, niezgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b i c uor nie zawarto:

- określenia dla zbiorów danych, tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, ich struktury, wzajemnych powiązań oraz ich funkcji w organizacji całości ksiąg rachunkowych i w procesach przetwarzania danych (art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. b uor);

- opisu systemu informatycznego, zawierającego wykaz programów, procedur lub funkcji, w zależności od struktury oprogramowania, wraz z opisem algorytmów i parametrów oraz daty rozpoczęcia jego eksploatacji (art. 10 ust. 1 pkt 3 lit. c uor).

W związku z tym Dyrektor ZOZ w Oławie wyjaśnił, że w okresie od 1 stycznia 2021 r. realizowane było wdrożenie nowego systemu informatycznego do obsługi finansowo-księgowej i kadrowo-płacowej, które ze względu na pandemię było utrudnione (brak osobistego kontaktu z zespołem wdrożeniowym) i trwało wiele miesięcy. Jako że opis systemu miał zawierać strukturę, powiązania oraz funkcje w organizacji jako całości, nie mógł być wprowadzony na początku wdrożenia, ale po jego zakończeniu. Przedłużenie tego procesu i problemy jakie generowały się w trakcie i wymagały wyjaśnień oraz interwencji opóźniło również realizację tego obowiązku.

(akta kontroli tom II str. 2-47, tom III str. 384-394)

2. W ZOZ w Oławie nie dokonano wyceny procedur medycznych, co było niezgodne z § 7 pkt 3 - 5 rozporządzenia z 26 października 2020 r.

W związku z tym Dyrektor ZOZ w Oławie wyjaśnił, że powyższe rozporządzenie opublikowano w dniu 19 listopada 2020 r., a pozostały krótki czas (52 dni) na dostosowanie systemów informatycznych ZOZ w Oławie do wszystkich wymogów, uniemożliwił ich terminową realizację. Ponadto zaplanowane na dzień 1 stycznia 2021 r. wdrożenie nowego systemu finansowo-księgowego oraz kadrowo-płacowego, przesunęło się z powodu trwającej pandemii i występującego w jej następstwie utrudnionego kontaktu dostawcy systemów z zespołem wdrożeniowym ZOZ w Oławie. W tej sytuacji nie było danych i narzędzi do oparcia się na kosztach rzeczywistych. Dyrektor ZOZ w Oławie poinformował również o trwającym rozpoznaniu rynku w tym zakresie. Jak wykazała kontrola NIK, Szpital prowadził w tej sprawie korespondencję z dwoma firmami – potencjalnymi współpracownikami w tym zakresie.

(akta kontroli tom III str. 1-4)

3. ZOZ w Oławie sporządzał roczne plany finansowe⁴⁷, podpisywane przez Dyrektora w dniach 17 kwietnia 2020 r. – na 2020 r., 30 marca 2021 r. – na 2021 r. oraz 15 kwietnia 2022 r. – na 2022 r. Zatem Szpital w okresie od 1 stycznia do 16 kwietnia 2020 r., od 1 stycznia do 29 marca 2021 r. i od 1 stycznia do 14 kwietnia 2022 r. nie prowadził gospodarki finansowej na podstawie planu finansowego ustalonego przez Dyrektora. Było to niezgodne z art. 44 ust. 1 pkt 3

⁴⁷ Łącznie z planami inwestycyjnymi.

ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym wydatki publiczne mogą być ponoszone na cele i w wysokościach ustalonych w planie finansowym jednostki sektora finansów publicznych.

Dyrektor ZOZ w Oławie wyjaśnił, że roczny plan finansowy jest sporządzany po zakończeniu poprzedniego roku rozliczeniowego i ostatecznym rozliczeniu kontraktu z NFZ, które ma miejsce najwcześniej w lutym następnego roku, co pozwala zaplanować zarówno przychody (na podstawie trendu z ostatnich lat) jak i koszty, ponieważ wiążące prognozy wzrostu parametrów kosztowych obowiązujące w gospodarce są już wówczas znane.

(akta kontroli tom II str. 109-197, 251-474)

4. W sytuacji większego od planowanego przez Szpital poziomu realizacji przychodów i kosztów w latach 2020-2021, plany finansowe Szpitala na 2020 r. i 2021 r. zostały zmienione z opóźnieniem, bo już po zakończeniu roku budżetowego, tj. w dniach 17 marca 2021 r. (plan na 2020 r.) i 15 kwietnia 2022 r. (plan na 2021 r.).

Opóźnienie to spowodowało uzyskanie przez Szpital przychodów i poniesienie wydatków z przekroczeniem planu finansowego, co było niezgodne z art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 52 ust. 3 *ustawy o finansach publicznych*.

Przekroczenie planów finansowych nastąpiło na skutek poniesienia w okresie od 9 do 31 grudnia 2020 r. 886 wydatków na sumę 5 281 675,68 zł oraz w okresie od 26 listopada do 31 grudnia 2021 r. 2 307 wydatków o wartości 6 971 146,17 zł. Tym samym w latach 2020 – 2021 Szpital dokonał 3 193 wydatków na kwotę 12 252 821,85 zł ze środków publicznych z przekroczeniem zakresu upoważnienia określonego planem finansowym. Ponadto w 2020-2021 przychody Szpitala były wyższe od zaplanowanych pierwotnie ich wartości odpowiednio o 5 623,9 tys. zł i 7 407,9 tys. zł⁴⁸. W tym samym okresie Szpital poniósł koszty w wysokości o 5 264,9 tys. zł oraz 6 966,6 tys. wyższe od zaplanowanego ich limitu.

Dyrektor ZOZ w Oławie wyjaśnił, że ostateczna korekta rocznego planu finansowego była dokonywana po uzyskaniu informacji z NFZ o przychodach ZOZ w Oławie, a w art. 52 ust. 3 *ustawy o finansach publicznych* nie wskazano terminu dokonania zmian w planie finansowym.

NIK wskazuje, że plan finansowy jest dokumentem obejmującym przychody i wydatki stanowiące koszty działalności oraz stan środków obrotowych i rozliczenia z budżetem. Powinien on zatem podlegać na bieżąco korektom tak, aby dane brane pod uwagę w podejmowaniu decyzji finansowych były aktualne.

(akta kontroli tom II str. 109-197, 251-474)

5. Analiza wskaźnikowa zamieszczona w raportach ZOZ w Oławie o stanie ekonomiczno-finansowym, zawierała błędy w obliczeniu czterech wskaźników za 2020 r. oraz dwóch wskaźników za 2021 r. Dotyczyło to wskaźników:
- 1) zyskowności działalności operacyjnej za 2020 r. oraz 2021 r. – do obliczeń wzięto wynik ze sprzedaży, zamiast wyniku z działalności operacyjnej, co spowodowało błędne obliczenie wskaźnika na poziomie -4,39% zamiast 0,63% za 2020 r. oraz -3,13% zamiast 0,57% za 2021 r.;
  - 2) bieżącej płynności za 2020 r. – do obliczeń wzięto należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty do 12 miesięcy,

⁴⁸ Szpital zrealizował przychody w kwocie 73 474,5 tys. zł w 2020 r. oraz 87 483,7 tys. zł w 2021 r., przy zaplanowanej pierwotnie ich wysokości 67 850,6 tys. zł i 80 075,8 tys. zł.

zamiast należności krótkoterminowych o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy, co spowodowało błędne obliczenie wskaźnika na poziomie 0,36, zamiast 0,88;

- 3) szybkiej płynności za 2020 r. - do obliczeń wzięto należności krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług o okresie spłaty do 12 miesięcy, zamiast należności krótkoterminowych o okresie spłaty powyżej 12 miesięcy, co spowodowało błędne obliczenie wskaźnika na poziomie 0,15, zamiast 0,68;
- 4) rotacji należności za 2020 r. i 2021 r. – do obliczeń przyjęto średni stan należności z tytułu dostaw i usług w wysokości 7 122 990,54 zł w 2020 r. oraz 8 047 391,31 zł w 2021 r., zamiast 6 400 839,12 zł w 2020 r. i 7 359 026,47 zł w 2021 r., co spowodowało błędne obliczenie wskaźnika na poziomie 38 dni, zamiast 33,9 dni w 2020 r. i 35 dni zamiast 32,1 dni w 2021 r.;

Łączna ocena ZOZ w Oławie wynikająca z analizy wskaźnikowej, w wyniku stwierdzonych błędów, została zaniżona z 49 do 34 w 2020 r. oraz z 49 do 46 w 2021 r.

Powyższe było niezgodne z zasadami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie wskaźników ekonomiczno-finansowych niezbędnych do sporządzenia analizy oraz prognozy sytuacji ekonomiczno-finansowej samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej⁴⁹.

W związku z powyższym Dyrektor ZOZ w Oławie wyjaśnił, że analiza wskaźnikowa zawierała niezamierzone błędy, z uwagi na odmienny od typowego sposób sformułowania niektórych wskaźników, np. przedstawienie wskaźnika bieżącej płynności w ujęciu skorygowanym, a nie klasycznym i konieczność ręcznego przeliczenia wszystkich wskaźników z uwagi na brak narzędzi dedykowanych do analizy wskaźnikowej.

(akta kontroli tom II str. 475-523, tom III str. 384-387)

6. ZOZ w Oławie nie dopełnił, wynikającego z art. 53a ust. 1 udl, obowiązku publikacji na stronie podmiotowej BIP Szpitala raportów o stanie ekonomiczno-finansowym za lata 2020-2021.

W związku z tym Dyrektor ZOZ w Oławie wyjaśnił, że nieopublikowanie raportu nastąpiło przez przeoczenie. Kontrolującemu przekazano również stanowisko kierownika Działu Informatyki z dnia 30 sierpnia 2022 r. na temat spełniania przez stronę internetową Szpitala kryteriów ustalonych dla BIP.

NIK wskazuje, że wymóg prowadzenia strony podmiotowej BIP wynika wprost z art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej⁵⁰.

(akta kontroli tom II, str. 475-523, tom III str. 6-7)

7. W dwóch (z trzech) zbadanych przypadkach wierzytelności zwłoka w podjęciu przez Szpital działań mających na celu dochodzenie należności była nieuzasadniona. Dotyczyło to sytuacji:
  - wezwania dłużnika w dniu 16 września 2022 r. do uregulowania płatnej w terminie do dnia 12 lipca 2021 r. należności z tytułu kary umownej w kwocie

⁴⁹ Dz. U. poz. 832; dalej: „rozporządzenie z dnia 12 kwietnia 2017 r.”

⁵⁰ Dz. U. z 2022 r. poz. 902.

69 488,53 zł, tj. po upływie jednego roku i dwóch miesięcy od upływu terminu zapłaty;

- wezwania dłużnika w dniu 25 sierpnia 2022 r. do uregulowania płatnej w terminie do dnia 24 maja 2022 r. części należności z tytułu pobytu na oddziale szpitalnym z przyczyn pozamedycznych w kwocie 43 190,10 zł, tj. po trzech miesiącach od upływu terminu zapłaty⁵¹.

Inne działania ukierunkowane na zapłatę ww. należności w okresie objętym kontrolą nie zostały przez Szpital podjęte.

Zastępca Dyrektora ds. ekonomiczno-administracyjnych ZOZ w Oławie wyjaśniła, że czynności windykacyjne dłużnika (odnośnie pierwszej z ww. spraw), podobnie jak przy innych dłużnikach instytucjonalnych były prowadzone w porozumieniu z radcą prawnym. Tym samym kolejne czynności były podejmowane po przekazaniu informacji od mecenasa. Dyrektor ZOZ w Oławie, odnośnie drugiej z ww. spraw, wyjaśnił, że ze względu na brak polubownej windykacji wierzytelności, dla kancelarii prawnej obsługującej ZOZ w Oławie przygotowywane są dokumenty w celu przekazania sprawy do elektronicznego postępowania upominawczego.

(akta kontroli tom III, str. 2, 6, 28-129, 395)

8. W odniesieniu do wierzytelności Szpitala o łącznej wartości 17 326,00 zł, we wszystkich trzech objętych szczegółowym badaniem przypadkach, ZOZ w Oławie prowadził opóźnione i niewystarczające działania zmierzające do ich odzyskania. W rezultacie nastąpiło przedawnienie możliwości ich dochodzenia. Dotyczyło to należności:

- w kwocie 7 040,00 zł płatnej do 9 sierpnia 2017 r., w odniesieniu do której w dniach 26 maja 2020 r., a następnie 16 października 2020 r. wezwano dłużnika do zapłaty, tj. dopiero po upływie dwóch lat i dziewięciu miesięcy od terminu jej zapłaty ;

- w kwocie 5 743,00 zł płatnej do 17 maja 2018 r., w odniesieniu do której w dniu 16 października 2020 r. wezwano dłużnika do zapłaty, tj. po upływie trzech lat i pięciu miesięcy od terminu jej zapłaty;

- w kwocie 4 543,00 zł płatnej do 4 maja 2018 r., w odniesieniu do której w dniach 15 października 2020 r., a następnie 22 lipca 2021 r. wezwano dłużnika do zapłaty, tj. po upływie dwóch lat i pięciu miesięcy od daty jej zapłaty. W powyższych sprawach Szpital nie podjął innych działań mających na celu dochodzenie należności.

Dyrektor ZOZ w Oławie wyjaśnił, że były to należności od osób nieubezpieczonych o bardzo niskich dochodach a kontakt z nimi był utrudniony, ze względu na to, że nie reagowały na wezwania do zapłaty oraz unikały polubownego rozwiązania problemu płatności.

NIK wskazuje, że wszystkie jednostki sektora finansów publicznych zobowiązane są do ustalania należności oraz ich dochodzenia w przypadku zwłoki dłużnika z zapłatą.

(akta kontroli tom III, str. 2, 6, 130-146)

9. W latach 2020 – 2022 (I półrocze) Szpital nieterminowo regulował zobowiązania, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Przepis ten stanowi, że wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokościach i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Powyższe skutkowało zapłatą odsetek w kwocie 15 672,11 zł w 2020 r., 17 387,58 zł

⁵¹ W dniu 10 maja 2022 r. dłużnik uregulował przedmiotową należność w części - kwocie 19 797,06 zł.

w 2021 r. oraz 1 869,24 zł w I połowie 2022 r. od nieterminowo regulowanych zobowiązań (łącznie 34 928,93 zł).

W wyjaśnieniach złożonych na powyższą okoliczność Dyrektor ZOZ w Oławie wskazał na niekorzystne finansowanie ZOZ w Oławie, który posiada niski stopień referencyjności oraz duże opóźnienia w regulowaniu wpłat przez NFZ za nadwykonania, na które składają się przypadki nagłego zagrożenia zdrowia lub życia. W takiej sytuacji zdarzało się, że pozostające w dyspozycji środki finansowe były za małe, aby regulować wszystkie płatności w terminie, a część wierzycieli nie chce odstąpić od naliczania odsetek.

(akta kontroli tom II, str. 477-478, tom III str. 1, 5, 248-311)

OCENA CZĄSTKOWA

ZOZ w Oławie w pełni wdrożył standardy rachunku kosztów oraz należycie zarządzał posiadanym mieniem. W badanym zakresie stwierdzono nieprawidłowości polegające na: [1] braku opisu systemu informatycznego, za pomocą którego były prowadzone księgi rachunkowe oraz określenia dla zbiorów danych tworzących księgi rachunkowe na informatycznych nośnikach danych, ich struktury, wzajemnych powiązań, co było niezgodne z art. 10 ust. 1 uor, [2] braku dokonania wyceny procedur medycznych, co było niezgodne z § 7 pkt 3 - 5 rozporządzenia z 26 października 2020 r., [3] nie prowadzeniu gospodarki finansowej Szpitala na podstawie planu finansowego w I kwartale lat 2020-2022 z uwagi na ich zbyt późne przyjęcie przez Dyrektora, [4] braku dokonywania wymaganych zmian w planie finansowym, co było niezgodne z art. 44 ust. 1 pkt 3 oraz art. 52 ust. 3 *ustawy o finansach publicznych*, [5] błędnym obliczeniu pięciu wskaźników za 2020 r. oraz trzech wskaźników za 2021 r. w raportach ZOZ w Oławie o stanie ekonomiczno-finansowym, [6] nie opublikowaniu raportu o stanie ekonomiczno-finansowym Szpitala za 2020 r. oraz publikacji raportów za 2021 r. na stronie internetowej Szpitala zamiast BIP, [7] braku wystarczających działań zmierzających do odzyskania dwóch wierzytelności ZOZ w Oławie, [8] dopuszczeniu do przedawnienia trzech wierzytelności Szpitala, [9] nieterminowym regulowaniu zobowiązań skutkiem czego była zapłata przez ZOZ w Oławie odsetek.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 *ustawy o NIK*, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

- Wnioski
1. Zapewnienie dokonywania wyceny procedur medycznych, zgodnie z § 7 pkt 3 - 5 rozporządzenia z 26 października 2020 r.
  2. Przyjmowanie planów finansowych Szpitala w terminie zapewniającym prowadzenia gospodarki finansowej na jego podstawie od początku roku obrotowego.
  3. Zapewnienie bieżącego dokonywania zmian w planie finansowym.
  4. Zapewnienie obliczania wskaźników w raportach ZOZ w Oławie o stanie ekonomiczno-finansowym, zgodnie z obowiązującymi zasadami.
  5. Zapewnienie podejmowania w każdym przypadku, bez zbędnej zwłoki, działań mających na celu skuteczne dochodzenie należności Szpitala.
  6. Zapewnienie terminowego regulowania zobowiązań ZOZ w Oławie.
  7. Skuteczne kontynuowanie działań zmierzających do zapewnienia pełnej obsady pielęgniarskiej na Oddziale Wewnętrznym i Oddziale Chirurgii.
  8. Zapewnienie udostępniania raportów o sytuacji ekonomiczno-finansowej na stronie podmiotowej BIP Szpitala.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Wrocław,   października 2022 r.

Kontroler
Miroslaw Perłowski
Główny specjalista kontroli
państwowej

.....

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu
Dyrektor
z up. p.o Wicedyrektor
Artur Urban

.....